

Arkivsaksnr: 2022/4877-0

Sakshandsamar: Tor Arne Hauge

Dato: 29.03.2022

Utval	Utvalssak	Møtedato
Jostedalsbreen nasjonalparkstyre	14/22	25.04.2022

Jostedalsbreen nasjonalparkstyre - Kattanakken - Skilting og sikringstiltak på sti

Innstilling frå forvaltar

Jostedalsbreen nasjonalparkstyre gjer, med heimel i verneforskrift for Jostedalsbreen nasjonalpark kap. IV punkt 1.3, 4.strekpunkt, følgjande vedtak:

Oldedalen utviklingslag får dispensasjon til følgjande sikringstiltak på den eksisterande stien til Kattanakken i Oldedalen:

- Etablering av fysisk sikring, i form av wire festa med boreboltar i fjell/stein, på to stader langs den eksisterande stien
- Etablering av små vegvisarvardar langs øvre del av stien, ovanfor Sauskorholten
- Setje opp eit informasjonsskilt ved Sauskorholten
- Rydde og ta ned rasstein og legge til rette ny sti gjennom steinraset nedanfor Sauskorholten

Dispensasjonen vert gjeve på følgjande vilkår:

- Nøyaktig plassering av boltar og wire skal avklarast på staden i samråd med representant frå Statens naturoppsyn
- Boring og oppsetjing av wire skal utførast av Statens naturoppsyn i nært samarbeid med Oldedalen utviklingslag
- Utforming og plassering av informasjonsskilt skal godkjennast av sekretariatet i Jostedalsbreen nasjonalparkstyre
- Alle tiltak skal utførast så skånsamt som mogeleg for omgjevnadane og naturverdiane i området
- Det er ein føresetnad at Oldedalen utviklingslag vert eigar av sikringstiltaka og dermed ansvarleg for ettersyn og vedlikehald av sikringstiltaka
- Plassering av dei ulike tiltaka er vist i kart (figur 2) i saksutgreiinga.
- Sikringstiltaka skal gjennomførast innan 1.november 2022.

Saksprotokoll i Jostedalsbreen nasjonalparkstyre - 25.04.2022

Behandling

Vedtak i samsvar med innstilling frå forvaltar.

Vedtak

Jostedalsbreen nasjonalparkstyre gjer, med heimel i verneforskrift for Jostedalsbreen nasjonalpark kap. IV punkt 1.3, 4.strekpunkt, følgjande vedtak:

Oldedalen utviklingslag får dispensasjon til følgjande sikringstiltak på den eksisterande stien til Kattanakken i Oldedalen:

- Etablering av fysisk sikring, i form av wire festa med boreboltar i fjell/stein, på to stader langs den eksisterande stien
- Etablering av små vegvisarvardar langs øvre del av stien, ovanfor Sauskorholten
- Setje opp eit informasjonsskilt ved Sauskorholten
- Rydde og ta ned rasstein og legge til rette ny sti gjennom steinraset nedanfor Sauskorholten

Dispensasjonen vert gjeve på følgjande vilkår:

- Nøyaktig plassering av boltar og wire skal avklarast på staden i samråd med representant frå Statens naturoppsyn
- Boring og oppsetjing av wire skal utførast av Statens naturoppsyn i nært samarbeid med Oldedalen utviklingslag
- Utforming og plassering av informasjonsskilt skal godkjennast av sekretariatet i Jostedalsbreen nasjonalparkstyre
- Alle tiltak skal utførast så skånsamt som mogeleg for omgjevnadane og naturverdiane i området
- Det er ein føresetnad at Oldedalen utviklingslag vert eigar av sikringstiltaka og dermed ansvarleg for ettersyn og vedlikehald av sikringstiltaka
- Plassering av dei ulike tiltaka er vist i kart (figur 2) i saksutgreiinga.
- Sikringstiltaka skal gjennomførast innan 1.november 2022.

Dokument i saka:

- Verneforskrift for Jostedalsbreen
- Naturmangfaldslova
- Forvaltningsplan for Jostedalsbreen nasjonalpark (1994)
- Sårbarheitsvurdering Kattanakken, Oldeskaret og Sunndalen – NINA Rapport (2018)
- Rapport - Restaurering av patentrute, Kattanakken, Jostedalsbreen NP (2018)
- Besøksstrategi for Jostedalsbreen nasjonalpark 2021-2027
- Sak 2019/20221 - Jostedalsbreen nasjonalparkstyre – Kattanakken – kjettingar

Saksopplysningar

Stien frå Briksdalen til Kattanakken er ein del av den tradisjonelle breovergangen frå Briksdalen om Kvitesteinsvarden og Austerdalsbreen til Tungestølen i Luster kommune. Denne breovergangen er dei seinare åra blitt vanskeleg på grunn av at Austerdalsbreen har minka mykje. Det har likevel vore sterkt aukande interesse på stien frå Briksdalen til Kattanakken, då som topptur utan å gå på bre.

Figur 1 Oversiktskart Briksdalen og Kattanakken

Deler av stien er bratt og utsett og det har vore registrert fleire alvorlege fallulukker og nesten-ulukker på stien. Seinast i 2016 vart ei kvinne skadd og måtte hentast ut med helikopter. Etter dette vart det sett opp kjetting som sikring på staden der ulukka skjedde. Denne kjettingen vart seinare fjerna, sidan den var sett opp utan løyve frå nasjonalparkforvaltninga.

Lokale reiselivsaktører i Briksdalen og representantar for Oldedalen utviklingslag har ved fleire høve uttrykt ønskje om at deler av stien mot Kattanakken må sikrast betre for å redusere faren for ulukker.

Oldedalen utviklingslag har og teke initiativ til utbetring av stien opp til Kattanakken, til dømes med «sherpatrappar». I 2018 utforma difor Utmarksressurs AS ein rapport med framlegg om tiltak for restaurering av Kattanakkstien. Rapporten tilrår eit større utbetningsprosjekt for heile stien, med ein samla kostnad stipulert til kr 3 250 000,-. Forslaget inneber opparbeiding av totalt 719 lengdemeter grus-sti, 702 lengdemeter trapp og 16 meter wire-sikring.

Nasjonalparkstyret fekk i 2018 utarbeidd sårbarheitsvurderingar for ferdsel for fleire stiar i nasjonalparken, mellom dei stien til Kattanakken. Norsk institutt for naturforskning (NINA) stod for utarbeidinga. I sårbarheitsvurdringa er det i samandraget m.a. sagt om stien til Kattanakken at:

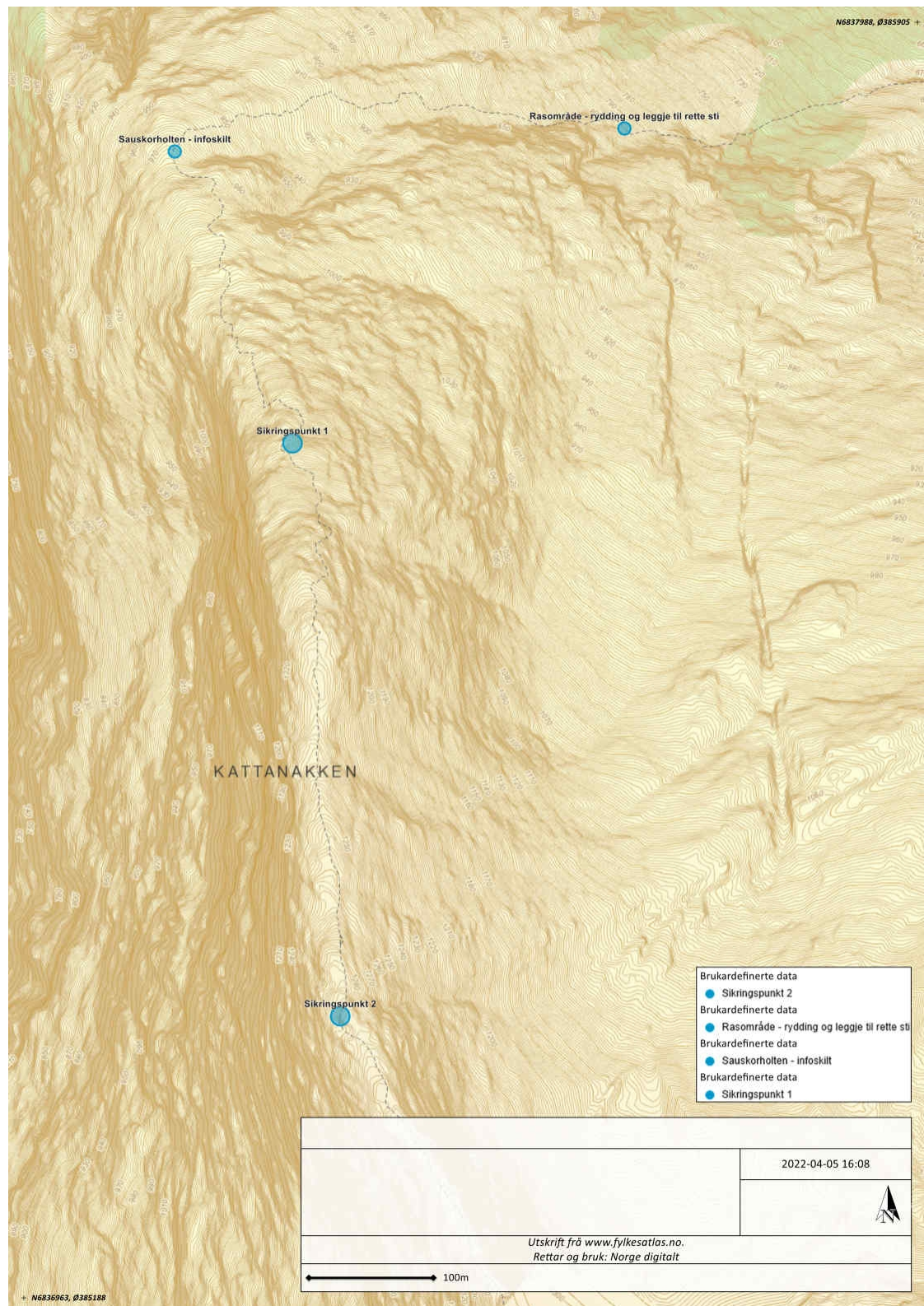
«Det er registrert fleire typar sensitive einingar for vegetasjon. Bratt skråning med ustabilt substrat er dominerande for både Kattanakken og For Kattanakken føreligg eit forslag om utbetring av stien (Utmarksressurs 2018), som vil endre karakteren og truleg bruken av denne stien, som tidlegare ikkje har vore tilrettelagt. Dei utfordrande partia i høve sårbarheit gjer at ein må tenkje seg om før ein lagar ein sti som trekkjer til seg fleire folk. ...Dyrelivet ser ut til å vere lite sårbart for ferdsel både ved Kattanakken og over Oldeskaret mot Haugadalen.»

Nasjonalparkforvaltarane var på synfaring på Kattanakkstien 30.juni 2021, for å vurdere eventuelle tiltak på Kattanakkstien. Med på synfaringa var Tom Dybwad, prosjektmedarbeidar ved Statsforvalteren i Vestland og Jon Olav Kvamme, kjentmann og leiar av Oldedalen Utviklingslag. Ulike sikringstiltak vart drøfta og vurdert undervegs mot toppen av Kattanakken. Målsetjinga for tiltaka som vart vurdert var å gjere stien sikrare på enkelte punkt, ikkje å utbetre stien på ein måte som i seg sjølv trekkjer til seg fleire folk.

Fylgjande tiltak er etter forvaltarane si vurdering tilrådeleg å få på plass for å redusere faren for ulukker på Kattanakkstien:

1. Wire festa i berget med boreboltar. (Sikringspunkt 1 i figur 2)
2. Wire festa i berg med boreboltar og eventuelt eit par enkle trinn festa berg. (Sikringspunkt 2 i figur 2).
3. Informasjonsskilt på Sauskorholten – for å få folk til å vurdere å snu
4. Rydding av laus stein etter steinras i eit parti nedanfor Sauskorholten. Tilrettelegging av ny sti gjennom ura der steinraset har gått.
5. Små retningsvandar langs øvre del av stien, ovanfor Sauskorholten, for å halde folk på stien i større grad.

Forvaltarane har drøfta mogelege sikringstiltak og utforming av desse med SNO. Nøyaktig plassering og utforming av sikringstiltaka skal avklarast på staden i samråd med representantar frå SNO.

Figur 2. Kartskisse som plasserer tilrådde sikringstiltak på stien til Kattanakkstien.

Figur 3 Viser sikringspunkt 1 (sjå figur 2). Kjettingen var sett opp utan løyve og er no tatt ned

Figur 4 Illustrasjonsfoto som viser feste for wire med borebolt i fjell

Jostedalsbreen nasjonalparkstyre har i sin tiltaksplan for 2022 sett av ressursar til sikring av einskilde punkt på Kattanakkstien, samt oppsetjing av nokre mindre vardar og skilting for å redusere faren for ulukker. Sidan alle tiltaka er innanfor nasjonalparkgrensa så må dei vurderast etter verneforskrifta.

Regelverket

Føremålet med vernet av Jostedalsbreen nasjonalpark er i forskrifta datert den 25. oktober 1991 omtala slik:

- *å verne eit stort, variert og verdfullt breområde med tilhøyrande område frå lågland til høgfjell, med plante- og dyreliv og geologiske førekomstar i naturleg eller i det vesentlege naturleg tilstand*
- *å gje høve til naturoppleving gjennom utøving av tradisjonelt friluftsliv som er lite avhengig av teknisk tilrettelegging*
- *å verne om kulturminne og kulturlandskap*

I Jostedalsbreen nasjonalpark er landskapet verna mot alle inngrep, mellom anna (...) sprenging og boring (...) merking av stigar og løyper og liknande (verneforskrifta § IV, punkt 1.1).

I verneforskrifta punkt 1.3 står det:

Forvaltningsstyresmakta, eller den som får fullmakt til det kan når særlege grunnar ligg føre gje løyve til: (...)(4.strekpunkt)

- merking og rydding av nye stiar og løyper, og oppsetjing av skilt og vegvisarar.

I tråd med naturmangfaldlova § 7 skal prinsippa i §§ 8-12 leggjast til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet som kan påverke naturmangfald, og det skal gå fram av avgjerda korleis desse prinsippa er vurdert og vektlagt i saka.

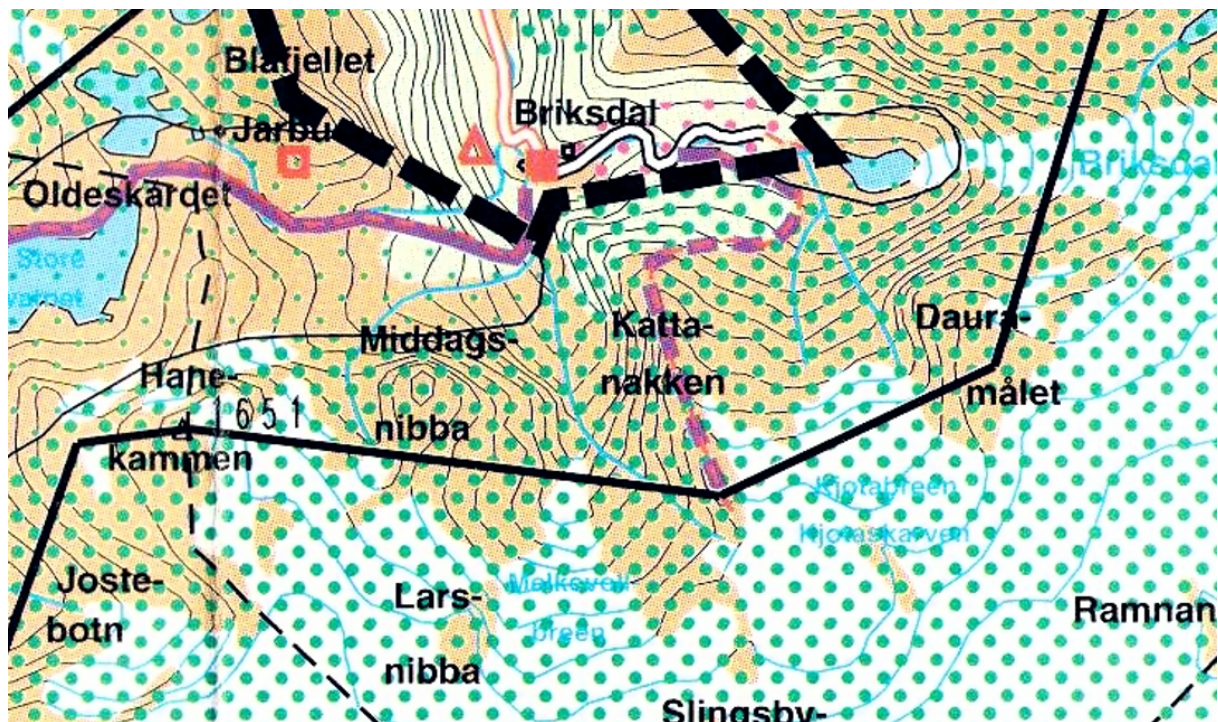
Forvaltningsplan for Jostedalsbreen nasjonalpark (1994)

I forvaltningsplan for Jostedalsbreen nasjonalpark er stien Briksdalen - Kattanakken synt som *Varda sti* (stipla lilla linje) i kartvedlegg 5 (sjå utsnitt i figur 3). Stien startar i *Sone med spesiell tilrettelegging og inngrep* (rosa prikkar) før den går over i *Sone utan tilrettelegging og inngrep* (store grøne prikkar).

I forvaltningsplanen står det under punktet *Varda stiar* at: *Berre varding (av stein, utan raudmaling, ingen skilt) av stiar er eit mindre inngrep enn merking. Følgjande stader kan det vere aktuelt med varding, særleg forbi vanskelege stader: ...Briksdalen – Kattanakken....*

Under punktet *Sikringstiltak* på side 53 i forvaltningsplanen står det følgjande:

«Sikringstiltak representerer varige inngrep i landskapet, og ein bør vere restriktiv med slike inngrep som må ha dispensasjon frå verneforskrifta. Retten til fri ferdsel i utmark føreset at denne ferdsla skjer på eige ansvar. Likevel er det nokre sikringstiltak som peikar seg ut, og nokre stader som peikar seg ut med omsyn til sikringstiltak. Ein varde for å markere utgang frå breen på vanskelege og mykje nytta ruter som t.d. Kvitesteinvarden på veg ned til Austerdalsbreen er eit slikt tiltak. Det same gjeld boltar og streng på den same ruta opp mot Kvitesteinsvarden. Alle framlegg til sikringstiltak vil bli vurdert konkret med omsyn til nytten i høve til omfanget av inngrepet.»

Figur 5 Utsnitt fra Forvaltningsplan - vedlegg 5 kart

Vurdering

Mindre tilretteleggingstiltak som oppsetjing av wire på to særleg utsette stader for å redusere faren for alvorlege ulukker på stien, utan å samstundes leggje til rette for auke i trafikken, vil etter sakshandsamar si vurdering ha stor nytte i høve storleiken på inngrepet i naturen. Inngrepet vil medføre boring i fjell for feste av boltar som wiren skal festast i. Borehola vil vere irreversible inngrep.

Oppsetjing av små retningsvandar på ein eksisterande sti, som i forvaltningsplanen er nemnt som «varda sti», er etter sakshandsamar si vurdering i tråd med verneforskrifta og forvaltningsplanen og krev difor ikkje dispensasjon frå verneforskrifta.

Det bratte terrenget, lengde på stien, stor høgdeskilnad og utforming av stien gjer at langt frå alle som kjem til Briksdalen bør prøve seg på turen til Kattanakken. Det er difor viktig at all tilrettelegging av og informasjon om stien vert utforma slik at berre folk som er godt skikka legg ut på denne turen, og berre i bra vær. Det kan vere utfordrande å nå ut med informasjon til alle, då det i Briksdalen kjem svært mange turistar årleg. Ein svært stor del av turistane som kjem til Briksdalen har dårlege føresetnader for å gå på Kattanakken, både når det gjeld utstyr og kompetanse. Men det kjem og ein god del folk som primært kjem for å gå til Kattanakken som ein toptur.

Eventuelle sikrings- og tilretteleggingstiltak bør utformast på ein måte som ikkje gjer turen til Kattanakken meir freistande enn den allereie er for mange. Det er og viktig å utforme all informasjonen om stien på ein måte som gjer at berre dei med føresetnader for å klare det legg ut på denne topturen. I tillegg til å informere godt om utfordringane ved starten av stien til Kattanakken, vil utforminga av stien i den nederste delen og kunne vere med på å redusere mengda folk som legg ut på turen mot Kattanakken. Når turistar med dårleg fottøy

møter ein smal, steinete og urete sti vil dei vonleg snu, særleg dersom dei er godt informert om/advart om at stien er bratt og luftig. Å ikkje leggje til rette for godt i dei nedste delane av stien, kan difor vere eit tiltak for å sile ut personar som ikkje bør leggje ut på turen mot Kattanakken.

Stien til Kattanakken vil truleg merke eit aukande press av fotturistar uansett kva tiltak som vert gjort i høve informasjon og fysiske tiltak på stien. Det er viktig å informere alle som vil prøve seg på stien om utfordringane den byr på, særleg i vått vær, slik at færre av dei som tar ut er dårleg skodd, i dårleg form eller prøver seg i usikkert vær. Det meste av informasjonen bør gjevast ved starten av stien, nede i Briksdalen, men det vil og vere bra å kunne informere på Sauskorholten, der stien vert brattare og meir utsett, slik at fleire vurderer å snu der. Sauskorholten er eit flott utsiktspunkt og kan vere eit naturleg turmål for mange.

Prinsippa i naturmangfaldlova §§ 8-12 skal liggje til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig mynd.

Når det gjeld krav til kunnskap om naturmangfaldet i naturmangfaldlova sin §8, vurderer sekretariatet kunnskapen om naturmangfaldet til å vere god. Det er i Naturbase ikkje registrert naturtypar eller artar som er sårbare for ferdsel. NINA har i sin sårbarheitsvurdering for ferdsel registrert lengre parti med sensitive einingar, som er sårbar for trakk.

Dersom det vert auka trafikk på stien mot Kattanakken kan det på sikt vere trong for tiltak for å ta vare på sensitive naturtypar langs stien. Dei små sikringstiltaka som her vert drøfta vil truleg i seg sjølv ikkje medføre auka trafikk, og dermed ikkje medføre auka slitasje på sensitive naturtypar.

Sekretariatet vurderer at kunnskapsgrunnlaget er godt i denne saka, slik at føre-var-prinsippet i nml §9 får mindre vekt. Likevel er det viktig at det vert teke særlege omsyn til naturverdiane i området ved plassering og utforming av sikringstiltaka. SNO skal vere med når sikringstiltak vert nøyaktig plassert og utforma i terrenget.

Prinsippet i nml § 10 om økosystemtilnærming og samla belastning. Forvaltar vurderer at sikring med oppsetjing av wire på to punkt høgt oppe på stien ikkje vil føre til negative konsekvensar for einskilde artar eller økosystem, sidan desse sikringstiltaka i seg sjølv ikkje vil trekkje fleire turgåarar til Kattanakken. Tilrettelegging med små retningsvisarvandar vil mest truleg vere positivt for artar og økosystem, sidan ferdselen vonleg vert kanalisert til eit stitrakk. Vidare vil kanaliseringa føre til sikrare tilhøve for folk ved at ein unngår fleire trakk og «villstiar» som kan lede turgåarar ut i potensielt farlege situasjonar. Oppsetjing av informasjonsskilt ved Sauskorholten vil vonleg kunne redusere trafikken vidare oppover Kattanakken, og dermed redusere belastninga på eventuell sårbar vegetasjon vidare oppover fjellet. Rydding og enkel tilrettelegging av stien gjennom rasområdet nedanfor Sauskorholten er viktig for sikkerheita til turgåarar og vil truleg ikkje vere negativt for artar og økosystem.

Nml §11 om at *kostnadane ved miljøforringelse skal berast av tiltakshavar* er lite aktuell i denne saka, då sikringstiltaka det her er snakk om etter sakshandsamar si vurdering ikkje medfører skade på naturmangfaldet.

Nml § 12 om miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetodar tilseier at all transport av materiell til sikringstiltaka skal skje manuelt ved bæring. Feste av wire og skilt til berg/stein må gjerast med på ein haldbar og sikker måte, og berre miljøvenlege og haldbare materialar, som stein (vardar) og stål (sikring) må nyttast.